

СХВАЛЕНО

педагогічною радою
Херсонської гімназії № 15
Херсонської міської ради
протокол від 31.08.2026 № 02

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ директора
Херсонської гімназії № 15
Херсонської міської ради
від 31.08.2026 №13-о

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЮ НАСИЛЬСТВУ ТА ЖОРСТОКОМУ
ПОВОДЖЕННЮ З ДІТЬМИ
У ХЕРСОНСЬКІЙ ГІМНАЗІЇ № 15
ХЕРСОНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ**

Розроблено з урахуванням Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 04.06.2025 № 658, та Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 № 1513.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення визначає систему заходів із запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми у Херсонській гімназії № 15 Херсонської міської ради (далі — Гімназія), порядок отримання та реєстрації повідомлень, реагування на випадки або підозри на насильство, взаємодію працівників Гімназії з батьками (іншими законними представниками), уповноваженими органами та службами, а також організацію роботи комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми.

1.2. Положення розроблено відповідно до Конституції України, Конвенції ООН про права дитини, законів України «Про охорону дитинства», «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про захист персональних даних», інших актів законодавства, постанов Кабінету Міністрів України від 04.06.2025 № 658 та від 19.11.2025 № 1513.

1.3. Дія Положення поширюється на всіх працівників Гімназії, здобувачів освіти, а в частині встановлених правил безпечної взаємодії — на інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, заходів, гуртків, проєктів, екскурсій, поїздок чи іншої діяльності, організатором або співорганізатором якої є Гімназія.

1.4. Положення застосовується до випадків, що сталися у приміщеннях або на території Гімназії, а також під час заходів поза її межами, організатором або співорганізатором яких є Гімназія.

1.5. У цьому Положенні терміни вживаються у значеннях, визначених законодавством України. Будь-які рішення щодо дитини приймаються з пріоритетом її найкращих інтересів, безпеки, гідності, права бути вислуханою та права на захист.

1.6. У Гімназії діє принцип нульової толерантності до будь-яких форм насильства та жорстокого поводження з дітьми. Забороняються фізичне, психологічне, сексуальне, економічне насильство, приниження, залякування, дискримінація, експлуатація, примус, жорстокі або принизливі методи впливу та інші дії чи бездіяльність, що порушують права, честь, гідність або безпеку дитини.

II. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРИНЦИПИ

2.1. Метою Положення є створення та підтримання в Гімназії безпечного освітнього середовища, вільного від насильства і жорстокого поводження, забезпечення раннього виявлення ризиків, доступних способів повідомлення та невідкладного реагування.

2.2. Основними завданнями є:

- запровадження зрозумілого порядку дій працівників у разі виявлення ознак насильства, жорстокого поводження або підозри на них;
- формування відповідального ставлення працівників до захисту дітей та культури нульової толерантності до насильства;

- забезпечення можливості безпечно повідомити про випадок або підозру, у тому числі анонімно;
- оперативне інформування уповноважених органів у випадках і строки, встановлені законодавством;
- надання або організація психологічної, соціальної, педагогічної, медичної та іншої необхідної допомоги дитині;
- регулярне оцінювання ризиків насильства, усунення або мінімізація таких ризиків та контроль ефективності вжитих заходів.

2.3. Діяльність здійснюється на принципах законності, верховенства права, забезпечення найкращих інтересів дитини, поваги до прав і свобод людини, неупередженості, конфіденційності та захисту персональних даних, невідкладності реагування, комплексного підходу та нетерпимості до насильства.

ІІІ. ПРЕВЕНТИВНІ ЗАХОДИ

3.1. Гімназія забезпечує:

- оприлюднення цього Положення та ознайомлення з ним працівників;
- використання форми первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини;
- реєстрацію внутрішніх інцидентів у журналі безпеки або в інший визначений наказом спосіб;
- проведення анонімних опитувань дітей із питань безпеки;
- інформування дітей, працівників та батьків (інших законних представників) про запобігання насильству, способи отримання допомоги та порядок повідомлення;
- проведення оцінювання ризиків насильства і жорстокого поводження у діяльності Гімназії та вжиття заходів для їх усунення або мінімізації;
- навчання, тренінги, тематичні заходи для працівників, дітей та батьків;
- взаємодію зі службою у справах дітей, Національною поліцією, надавачами соціальних послуг, закладами охорони здоров'я та іншими уповноваженими органами.

3.2. Інформаційні матеріали розміщуються на інформаційних стендах, офіційному вебсайті Гімназії та, за потреби, поширюються через офіційні канали комунікації з учасниками освітнього процесу.

3.3. Працівники мають бути поінформовані про ознаки фізичного, психологічного, сексуального та економічного насильства, профілактику булінгу, ненасильницьке спілкування, першу психологічну допомогу, алгоритм дій у разі підозри та порядок взаємодії з уповноваженими органами.

ІV. ПРАВИЛА БЕЗПЕЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ДІТЬМИ

4.1. Працівники та залучені до роботи з дітьми особи зобов'язані поважати гідність, приватність і особисті межі дитини, використовувати ненасильницькі

методи спілкування та не допускати поведінки, яка може сприйматися як залякування, образа, приниження чи покарання.

4.2. Не допускається фізичний контакт із дитиною, якщо він не є необхідним відповідно до змісту заходу чи виду діяльності. Якщо такий контакт об'єктивно необхідний, він здійснюється з дотриманням вимог законодавства, у присутності щонайменше ще однієї повнолітньої особи або у приміщенні, що забезпечує вільний доступ інших осіб і не має перешкод для самостійного виходу дитини.

4.3. Не допускаються сексуалізовані висловлювання, натяки, листування або демонстрація матеріалів сексуального характеру, примус до збереження «секретів» про взаємодію з дорослим, подарунки чи привілеї з метою встановлення залежності, а також інші дії, що створюють ризик експлуатації або грумінгу.

4.4. Комунікація з дітьми в цифровому середовищі здійснюється з освітньою або організаційною метою через визначені Гімназією канали, із дотриманням професійних меж та вимог щодо захисту персональних даних.

V. ВИЯВЛЕННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ

5.1. Оцінювання ризиків проводиться регулярно та додатково після отримання повідомлення, інциденту, зміни умов освітнього процесу або виявлення небезпечних практик.

5.2. До потенційних ризиків належать, зокрема, принизливі коментарі, крик або залякувальний тон, покарання, ізоляція, необґрунтований фізичний контакт, перебування дитини наодинці з дорослим у закритому приміщенні без об'єктивної потреби, небезпечна цифрова комунікація, недостатній нагляд під час заходів, а також інші обставини, здатні створити загрозу правам чи безпеці дитини.

5.3. За результатами оцінювання директор визначає заходи для усунення або мінімізації ризиків, відповідальних осіб та строки виконання; результати переглядаються і контролюються.

VI. СПОСОБИ ПОВІДОМЛЕННЯ

6.1. Дитина, працівник, батьки (інші законні представники) або інша особа можуть повідомити про випадок чи підозру усно або письмово директору, визначеній відповідальній особі чи іншому працівнику Гімназії.

6.2. Гімназія забезпечує різні способи отримання повідомлень: особисте звернення, телефонний зв'язок, електронне повідомлення, скриньку для паперових повідомлень та інші доступні канали. За бажанням особи повідомлення може бути анонімним.

6.3. Відомості про канали повідомлення та контакти служб допомоги оприлюднюються у доступних для дітей місцях та на офіційному вебсайті Гімназії.

6.4. Повідомлення реєструється у спосіб, визначений Гімназією. Доступ до інформації обмежується колом осіб, яким вона необхідна для виконання повноважень із захисту дитини.

VII. НЕВІДКЛАДНІ ДІЇ ПРАЦІВНИКА

7.1. Працівник, який виявив ознаки насильства або жорстокого поводження з дитиною, став свідком такого випадку чи отримав відповідну інформацію, зобов'язаний:

- невідкладно вжити доступних і безпечних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження;
- за потреби надати домедичну допомогу та викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги;
- невідкладно звернутися до органів Національної поліції;
- повідомити директора Гімназії та батьків або інших законних представників дитини у паперовій або електронній формі, крім випадків, коли директор, батьки чи інші законні представники є кривдниками дитини;
- не проводити самостійного «розслідування», не примушувати дитину багаторазово відтворювати травматичні обставини та не допускати контакту дитини з імовірним кривдником, якщо це створює ризик.

7.2. Якщо ймовірним кривдником є директор Гімназії, повідомлення подається засновнику або відповідному органу управління, якому підпорядковується Гімназія.

VIII. ДІЇ ДИРЕКТОРА ГІМНАЗІЇ

8.1. Директор забезпечує виконання заходів, передбачених Типовою програмою № 658 та Порядком № 1513, затверджує і оприлюднює це Положення, організовує ознайомлення працівників та контролює виконання.

8.2. Директор розглядає усні та письмові заяви, скарги та повідомлення про випадки насильства і жорстокого поводження з дітьми протягом однієї доби з дня їх надходження та забезпечує їх опрацювання комісією.

8.3. У разі виявлення ознак насильства та жорстокого поводження з дитиною директор невідкладно, у строк, що не перевищує трьох годин, письмово, зокрема засобами електронної комунікації:

- повідомляє батьків або інших законних представників дитини, крім випадків, коли вони є кривдниками;
- повідомляє уповноважений підрозділ органу Національної поліції;
- повідомляє службу у справах дітей за місцем розташування Гімназії;
- одночасно інформує територіальний орган Національної соціальної сервісної служби України та Державну службу України у справах дітей.

8.4. Директор скликає засідання комісії не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з дня отримання повідомлення.

8.5. Якщо повідомлення стосується директора, функції, передбачені законодавством для керівника суб'єкта, забезпечує засновник Гімназії або відповідний орган управління.

8.6. Директор забезпечує організацію необхідної допомоги дитині та вживає заходів, спрямованих на недопущення повторного випадку, вторинної травматизації, тиску, переслідування або помсти особі, яка повідомила про випадок.

ІХ. КОМІСІЯ З РОЗГЛЯДУ ВИПАДКІВ НАСИЛЬСТВА ТА/АБО ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ

9.1. Склад комісії формується директором Гімназії за погодженням із службою у справах дітей за місцем розташування Гімназії та затверджується наказом. Інформація про склад комісії оприлюднюється.

9.2. До складу комісії визначаються голова, заступник голови, секретар та члени комісії. Особи, щодо яких існує обґрунтована підозра у причетності до випадку, не беруть участі в його розгляді.

9.3. Метою роботи комісії є запобігання випадкам насильства та жорстокого поводження, з'ясування причин конкретного випадку та визначення заходів для їх усунення.

9.4. До завдань комісії належать збір та аналіз інформації про обставини випадку; оцінка потреб сторін у соціальних та психолого-педагогічних послугах; визначення причин і необхідних заходів; надання рекомендацій працівникам і батькам; моніторинг ефективності допомоги та заходів.

9.5. Формою роботи комісії є засідання, що проводяться очно, дистанційно або у змішаному форматі. Засідання є правоможним за участі не менш як двох третин складу комісії.

9.6. Секретар не пізніше ніж за добу повідомляє членів комісії та інших заінтересованих осіб про порядок денний, дату, час, місце і форму засідання та надає необхідні матеріали.

9.7. Рішення приймаються відкритим голосуванням відповідно до Порядку № 1513. Хід засідання оформлюється протоколом за формою, установленною додатком 1 до Порядку № 1513.

9.8. До участі у засіданні можуть залучатися батьки або інші законні представники дитини за згодою, крім випадків, коли вони є кривдниками, а також свідки. Усі залучені особи зобов'язані дотримуватися конфіденційності.

Х. ДОПОМОГА ДИТИНІ ТА СУПРОВІД

10.1. Допомога дитині організовується з урахуванням її віку, стану, потреб, безпеки та думки дитини відповідно до віку і рівня розвитку.

10.2. За потреби залучаються практичний психолог, соціальний педагог, медичні працівники, служба у справах дітей, надавачі соціальних послуг, Національна поліція та інші компетентні органи.

10.3. Не допускається примирення сторін, медіація або інші практики, якщо вони можуть створити ризик для безпеки дитини, посилити нерівність сил або спричинити повторну травматизацію.

10.4. Особи, які постраждали, стали свідками або вчинили насильство та/або жорстоке поводження, можуть бути скеровані чи мотивовані до проходження відповідних програм та отримання необхідних послуг у порядку, визначеному законодавством.

XI. КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ І ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ

11.1. Інформація про дитину, сторони випадку та обставини повідомлення є інформацією з обмеженим доступом у межах, визначених законодавством. Її обробка здійснюється лише з метою захисту прав та інтересів дитини.

11.2. Забороняється публічне обговорення персональних даних дитини, поширення фото, відео, аудіо, листування чи інших матеріалів, що дозволяють ідентифікувати дитину або можуть завдати їй шкоди.

11.3. Документи зберігаються з обмеженим доступом відповідно до законодавства та номенклатури справ Гімназії.

XII. ІНФОРМУВАННЯ ТА НАВЧАННЯ

12.1. Гімназія щороку планує інформаційні та профілактичні заходи для дітей, працівників і батьків, спрямовані на розпізнавання насильства, безпечну поведінку, звернення по допомогу, ненасильницьке спілкування та цифрову безпеку.

12.2. Працівники періодично проходять навчання щодо порядку дій при виявленні ознак насильства, надання першої психологічної та домедичної допомоги, взаємодії з уповноваженими органами.

12.3. Дітям у доступній за віком формі пояснюються їхні права, правила безпечної взаємодії, можливість відмовитися від небажаного контакту та способи повідомлення про небезпеку.

XIII. МОНІТОРИНГ ВИКОНАННЯ ТА ПЕРЕГЛЯД ПОЛОЖЕННЯ

13.1. Директор здійснює контроль за виконанням Положення. За потреби може бути визначена відповідальна особа для реєстрації повідомлень, координації превентивних заходів і підготовки матеріалів до розгляду.

13.2. Після кожного випадку або повідомлення аналізуються причини, умови та ризики. Якщо ознак насильства не виявлено, інформація все одно аналізується на предмет ризиків і вживаються заходи для їх мінімізації.

13.3. Положення переглядається у разі зміни законодавства, за результатами оцінювання ризиків, після суттєвих інцидентів або за рішенням директора.

13.4. Невиконання вимог цього Положення тягне відповідальність у порядку, передбаченому законодавством України.

ФОРМА
первинного повідомлення про підозру на випадок насилъства щодо дитини
Херсонська гімназія № 15 Херсонської міської ради

Дата події або виявлення: _____ 20__ р.

1. Інформація про дитину:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності) _____

вік дитини _____

соціальний статус (за потреби):

☐ дитина з інвалідністю;

☐ дитина-сирота;

☐ дитина, позбавлена батьківського піклування;

☐ інше: _____.

2. Інформація про особу, яка повідомляє:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності) _____

найменування посади _____

контактний номер телефону _____

Опис ситуації:

(зазначити максимально докладно, що сталося, коли, де, хто був присутній)

3. Інформація про ознаки насилъства/поведінку дитини:

☐ тілесні ушкодження;

☐ страх, уникання контакту;

☐ розповіді про образи/тиск;

☐ інше: _____.

4. Інформація про вжиті заходи (на момент заповнення):

☐ поінформовано відповідальну особу закладу;

☐ поінформовано батьків/інших законних представників;

☐ поінформовано службу у справах дітей;

☐ поінформовано уповноважений підрозділ органів Національної поліції;

☐ інше: _____.

(підпис особи, яка заповнює первинне повідомлення)

(дата)

ФОРМА
реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки)
Херсонська гімназія № 15 Херсонської міської ради

Порядковий номер	Інформація про спосіб отримання повідомлення про підозру на випадок насилъства щодо дитини (звернення (повідомлення): усне/письмове)	Прізвище, ім'я дитини	Тип ситуації*	Заходи реагування	Результат**	Підпис відповідальної особи
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						

* Зазначається факт про фізичне/психологічне насилъство/булінг/спробу втечі/інше.

** Зазначається, чи поінформовано органи, надано допомогу, припинено контакт тощо.

АНКЕТА
анонімного опитування для дітей*
Херсонська гімназія № 15 Херсонської міської ради

Анкета є анонімною. Прізвище та ім'я зазначати не потрібно.

1. Чи почувався (почувалася) ти в безпеці під час перебування у Херсонській гімназії № 15?

- ☐ так, завжди;
- ☐ інколи;
- ☐ ні.

2. Як до тебе ставилися дорослі?

- ☐ з повагою;
- ☐ байдуже;
- ☐ іноді грубо або несправедливо.

3. Чи були випадки, коли хтось із працівників Херсонської гімназії № 15, інших залучених фахівців або дітей тебе лякав, ображав або погрожував?

- ☐ так;
- ☐ ні.

4. Чи знаєш ти, до кого можна звернутися за допомогою?

- ☐ так;
- ☐ ні.

5. Що б ти хотів (хотіла) покращити для того, щоб було безпечніше?

* Анкета заповнюється дітьми у доступному форматі.

КОРОТКИЙ АЛГОРИТМ ДІЙ ПРАЦІВНИКА
Херсонська гімназія № 15 Херсонської міської ради

1. Припинити небезпечні дії та забезпечити фізичну безпеку дитини.
2. За потреби надати домедичну допомогу та викликати 103.
3. Невідкладно звернутися до Національної поліції.
4. Повідомити директора та батьків/законних представників, якщо вони не є ймовірними кривдниками.
5. Зафіксувати лише фактичні відомості: що, де, коли, ким було побачено/почуто; не проводити власного розслідування.
6. Зберігати конфіденційність і не допускати повторної травматизації дитини.

КОРОТКИЙ АЛГОРИТМ ДІЙ ДИРЕКТОРА
Херсонська гімназія № 15 Херсонської міської ради

1. Припинити небезпечні дії та забезпечити фізичну безпеку дитини.
2. За потреби надати домедичну допомогу та викликати 103.
3. Невідкладно звернутися до Національної поліції.
4. Повідомити директора та батьків/законних представників, якщо вони не є ймовірними кривдниками.
5. Зафіксувати лише фактичні відомості: що, де, коли, ким було побачено/почуто; не проводити власного розслідування.
6. Зберігати конфіденційність і не допускати повторної травматизації дитини.

ПРОТОКОЛ ЗАСІДАННЯ КОМІСІЇ
(реквізити локальної робочої форми)
Херсонська гімназія № 15 Херсонської міської ради

- Номер протоколу, дата, місце, формат засідання.
- Склад присутніх членів комісії та запрошених осіб.
- Порядок денний.
- Відомості про повідомлення та обставини, що розглядаються (з дотриманням конфіденційності).
- Інформація, пояснення та матеріали, розглянуті комісією.
- Оцінені потреби дитини та інших сторін у послугах.
- Рішення комісії, заходи, відповідальні особи та строки.
- Результати голосування, окремі думки (за наявності).
- Підписи голови та секретаря.

Примітка: під час оформлення офіційного протоколу застосовується форма згідно з додатком 1 до Порядку, затвердженого постановою КМУ від 19.11.2025 № 1513.

КОНТАКТИ ДЛЯ ЗВЕРНЕННЯ ПРО ДОПОМОГУ
(реквізити локальної робочої форми)
Херсонська гімназія № 15 Херсонської міської ради

Служба/установа	Телефон / електронний контакт	Примітка
Національна поліція України	102	невідкладне повідомлення
Екстрена медична допомога	103	за потреби медичної допомоги
Служба у справах дітей за місцем розташування Гімназії	E-mail: ssd@khoda.gov.ua Гаряча лінія Тел.: 38095-523-71-37	
Національна гаряча дитяча лінія	0-800-500-225, 116-111	
Гаряча лінія з питань булінгу	116-000	
Гаряча лінія з питань насилъства та жорстокого поводження з дітьми	116-123	
Державна служба України у справах дітей	https://children.gov.ua/	
Психологічна/соціальна служба Гімназії	Тел.: 38063-323-35-30	внутрішній контакт Практичний психолог Дар'я ПАВЛЮЧЕК